

Samtal mellan praktik och forskning

Storforsen 2025

- ▶ KRISTINA EDMAN FIL. DR SOCIALT ARBETE
- ▶ KARIN THORSLUND FIL. DR PSYKOLOGI, LEG. PSYKOTERAPEUT

Upplägg

Definiera "familjeterapi", "evidens"

Forskningsdesign

Forskningsläget idag med fokus på effekter

Samtalsdemokrati i barn och familjeterapier

Samtal om potentiella samarbeten

BUT
WHY???!!!!!

Vad är "familjeterapi"?

- ▶ Olika teoretiska inriktningar?
- ▶ Olika konstellationer?
- ▶ Det familjeterapeuter gör?
- ▶ Ett teoretiskt perspektiv?
- ▶ Användandet av en viss metod?
- ▶ Hur man definierar ett problem?
- ▶ Att utvidga behandlingssystemet

Definition av evidens – de tre benen

- ▶ Professionell kunskap
- ▶ Brukarens perspektiv
- ▶ Forskning

Personens
situation samt
kontextuella
omständigheter

Professionell
expertis

Personens
erfarenhet och
önskemål

Bästa tillgängliga
kunskap

Minska skada

Frågan styr metoden

Efficacy

Effectiveness

Processforskning

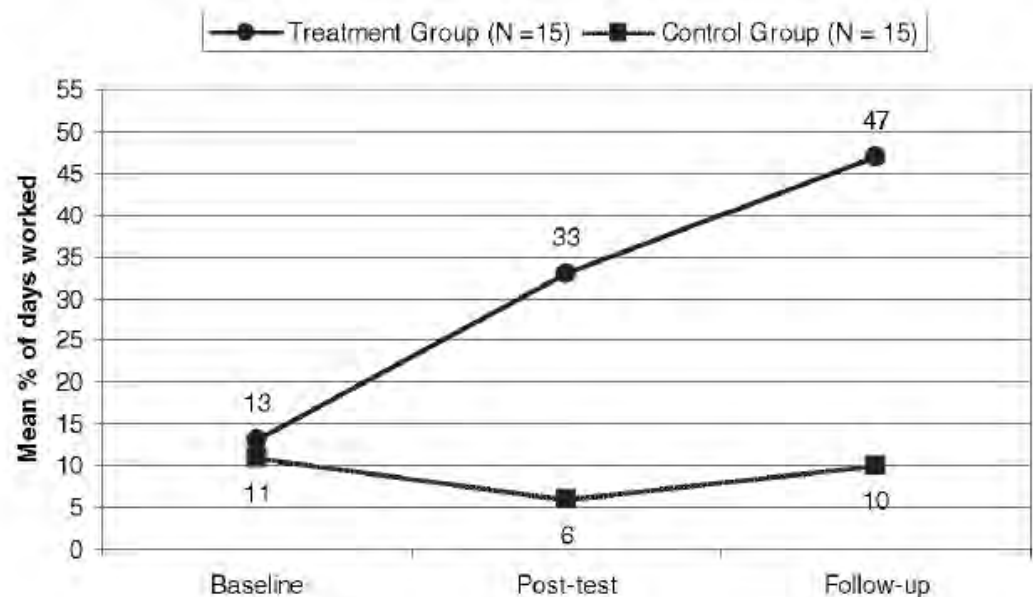
Kvalitativa studier

Mixed methods

Efficacy studie

- ▶ Randomiserad
- ▶ Kontrollerad – isolerar effekt
- ▶ Olika mätpunkter före, efter och uppföljning
- ▶ Testar interventionens potential

FIGURE 1. Mean Percent Days Worked by Group Over Time

Effectiveness

- ▶ Representativ population
- ▶ Generaliserbarhet
- ▶ Kostnadseffektivt
- ▶ Uppskatta kostnadseffektivitet och implementering
- ▶ Mindre risk för överskattning

Hur bedöms forskning?

- ▶ Internationellt samarbete för hur man ska bedöma
- ▶ GRADE- Grading of recommended assessment, development and evaluation.
- ▶ CERQual: Confidence in the Evidence from Reviews of Qualitative studies
- ▶ En studie kan visa vad som helst. Ex Vaccin orsakar autism.
- ▶ Randomiserade kontrollerade studier har den starkaste evidensstyrkan.
Preliminärt
- ▶ Systematiserade översikter – vad har många studier sammantaget visat?

Drontens dom: Alla terapiformer tenderar att vara lika effektiva

- ▶ Psykoterapi är generellt en verksam metod för många olika tillstånd. Det gäller även "systemisk" psykoterapi.
- ▶ När etablerade metoder jämförs finns oftast ingen skillnad
- ▶ Större skillnad mellan olika terapeuter än mellan olika metoder (Wampold)
- ▶ Forskning om vad som fungerar i terapi
- ▶ Sammanställa forskning för att utarbeta evidensbaserade riktlinjer – diagnoser eller specifika tillstånd och specifika metoder

Forskningsläget

- ▶ Systemisk terapi och familjeterapi
  - ▶ Effektivt för en rad problem både hos barn, ungdomar och vuxna
  - ▶ Ofta lika effektivt som andra interventioner, ibland mer
  - ▶ Effektivitet förstärks under specifika omständigheter och för vissa typer av tillstånd
  - ▶ När familjen involveras är det oftare mer hållbart över tid jämfört med individuella behandlingar

För specifika tillstånd hos barn och ungdomar:

- ▶ Ätstörningar – Maudsley överlägset vid jämförelse
- ▶ Externaliserande problembeteende
- ▶ Somatiska tillstånd (fetma, astma, diabetes)
  - ▶ Systemisk familjeterapi, MST
- ▶ Suicidala tankar och beteenden
  - ▶ DBT+familjeterapi
  - ▶ ABFT
- ▶ Substansmissbruk – mer effektivt än andra behandlingstyper
  - ▶ Multidimensionell familjeterapi (MDFT)
  - ▶ Multisystemisk terapi (MST)
  - ▶ Funktionell familjeterapi (FFT)
  - ▶ Brief strategic family therapy (BSFT)

För specifika tillstånd hos vuxna:

- ▶ Relationsproblem – systemiska interventioner mer effektiva än individualterapi
- ▶ Våld från partner
- ▶ Fördröja återfall vid schizofreni
- ▶ OCD hos vuxna

Faktorer som förstärker effektiviteten:

- ▶ Längre interventioner - större effektstorlekar för barn och ungdomar
- ▶ Manualbaserade behandlingar har generellt visat större effekter – det finns mer studier om dessa
- ▶ Familjens involvering – bidrar till större långsida effekter
- ▶ Terapeutisk allians och gemensamma faktorer
  - ▶ Stabil terapeutisk allians
  - ▶ Delad allians mer prediktiv än individuella allianser

Kostnadseffektivitet:

- ▶ Mer kostnadseffektivt än individualterapi
- ▶ Medicinska kostnadsbesparingar
- ▶ Positiva bieffekter för andra familjemedlemmar vilket gagnar samhällsekonomin

Begränsningar och räckvidd:

- ▶ Resultat främst för äldre barn och ungdomar
- ▶ Det behövs fler RCT studier med hög kvalite och långtidsuppföljning, särskilt för depression men behövs även för ångest-tillstånd
- ▶ Heterogenitet i definitioner och mätmetoder försvårar jämförelser och generaliserbarhet
- ▶ Befintlig forskning representerar inte fältet – specifika diagnoser + manualer eller integrerade modeller

Nästa steg

- ▶ Skriva om det kliniska arbete som sker i Sverige
- ▶ Medel kommer att utlysas för klient och praktknära forskning, inklusive interventionsforskning
  - ▶ Höga kvalitets och metodkrav
  - ▶ Svara mot prioriterade kunskapsbehov
  - ▶ Främja tvärvetenskap och teknikutveckling
  - ▶ Bidra till att öka nyttiggörandet av kvalitetssäkrad kunskap
  - ▶ Stärka samverkan forskning – praktik
  - ▶ Öka delaktighet från brukare och anhöriga

Referenser

- ▶ Michael Barkham, Wolfgang Lutz, Louis G. Castonguay (2021) *Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change*. Seventh edition. Newark: Wiley.
- ▶ Carr, A. (2025) 'Family therapy and systemic interventions for child-focussed problems: The evidence base', *Journal of family therapy*, 47(1), p. n/a-n/a. Available at: <https://doi.org/10.1111/1467-6427.12476>.
- ▶ Carr, A. (2025) 'Couple therapy and systemic interventions for adult-focused problems: The evidence base', *Journal of family therapy*, 47(1), p. n/a-n/a. Available at: <https://doi.org/10.1111/1467-6427.12481>.
- ▶ Eckshtain, D., Horn, R. and Weisz, J.R. (2023) 'Family-Based Interventions for Youth Depression: Meta-Analysis of Randomized Clinical Trials', *Child psychiatry and human development*, 54(6), pp. 1737–1748. Available at: <https://doi.org/10.1007/s10578-022-01375-y>.
- ▶ Riedinger, V., Pinguart, M. and Teubert, D. (2017) 'Effects of Systemic Therapy on Mental Health of Children and Adolescents: A Meta-Analysis', *Journal of clinical child and adolescent psychology*, 46(6), pp. 880–894. Available at: <https://doi.org/10.1080/15374416.2015.1063427>.
- ▶ Thorslund, K.W. (2007) 'Solution-Focused Group Therapy for Patients on Long-Term Sick Leave: A Comparative Outcome Study', *Journal of family psychotherapy*, 18(3), pp. 11–24. Available at: https://doi.org/10.1300/J085v18n03_02.

